

Fakultetsnämndens reflekterande rekommendationer, SER 2015

Bakgrund

SER 2015 är Södertörns högskolas första externa forskningsutvärdering med målet att identifiera styrkor och svagheter i den forskning som byggts upp, samt i pågående och planerad forskning. Arbetet med SER 2015 genomfördes under åren 2015-2016. En fullständig rapport med bilagor finns att hitta i arkivet (dnr 1310/1.1.3/2015). Den period som stått i fokus för utvärdering är åren 2009-2014.

Inledande observationer

En generell observation är att högre utbildning i hög utsträckning idag formas av externa förväntningar, krav och förutsättningar. Lärosätenas utbildning och forskning är både en spegling av omvärldens förväntningar och resultatet av egna ambitioner. Därtill är både staten och forskningsråden intresserade av att veta vilken kvalitet svensk utbildning och forskning har. När forskningsutvärderingar ska göras har därför varje enskilt lärosäte möjlighet att utforma de frågeställningar man menar behövs. Ska forskningens genomslag utvärderas (och vad menas med genomslag och att utvärdera forskning)? Bör forskningens internationella förankring bedömas eller är internationalisering detsamma som att publicera sig i internationella tidskrifter? Vill vi undersöka samband mellan förmåga att dra in externa medel och storleken på en forskningsmiljö? Bör vi genomlysas eller värderas? Frågorna är många, och varierande. Samtidigt är det otvetydigt så att externa bedömningar av forskningens kvalitet följer vissa internationella mönster och evalueringsprocesser: här är universiteten en del av ett globalt kunskapssamhälle där forskningens kvalitet mäts och jämförs. Att olika discipliner och vetenskapstraditioner sätter upp skilda kriterier för vad man anser vara god forskning och hur hög kvalitet värderas står också klart. I boken *How Professors Think: Inside the Curious World of Academic Judgement* (Michèle Lamont, 2009) framkommer med tydlighet att exempelvis språk, stil och djup anses vara drivande för

kvaliteten inom humaniora medan samhällsvetenskaperna lägger större vikt vid forskningens betydelse (significance). Inom ämnesområdet ekonomi finns så en positivistisk tradition, menar Lamont; som driver synen på excellens, vilket innebär att man i utvärderingar oftare talar om "vinnare" och "förlorare".

En poäng med att hänvisa till Lamonts bok i detta sammanhang kan vara att understryka att disciplinära normer ser väldigt olika ut inom vetenskapsfälten och att det vetenskapssociologiska anslag som boken representerar är värdefullt att ha i åtanke. Vad som också slås fast av Lamont är att alla discipliner placerar originalitet mycket högt när forskningens värdeord ska rankas. Och bland forskningsansökningar till externa finansiärer eller medel som söks i konkurrens – de instanser där forskning idag jämförs och värderas sinsemellan – letar paneler (oavsett forskningsinriktning) efter det som benämns som "signs of intelligence". Att utvärdera forskning från ett vetenskapssociologiskt anslag tycks också ligga i tiden; stundande utvärdering från Uppsala universitet följer detta mönster (Dobers, seminarium från RJ).

*

Fakultetsnämndens reflektioner kring SER 2015

Under 2016 och delar av 2017 har SER 2015 varit uppe för diskussion i Fakultetsnämnden. Olika idéer har förts fram kring hur nuvarande fakultetsnämnd kan/bör förhålla sig till en utvärdering den inte själv genomfört, utan så att säga har "ärvt", och vilken typ av inspel rektor och ledning är i behov av att få från nämnden. Dessutom har olika perspektiv kring vad och varför dryftats där Fakultetsnämnden har landat i att presentera följande rekommendationer:

1. Summering för varje ämne i en mall

Under våren 2017 arbetades ett koncept fram där fyra tematiska rubriker - gjord som en mall - skapades för att få överblick på de frågor som rör kvalitetsansvar och övriga spörsmål som faller inom ramen för Fakultetsnämndens ansvar och bevakningsområden.

Sammanställningen innehåller information kring varje ämne och visar att Södertörns högskola redan idag har forskning som är av hög, ibland högsta internationella klass, framför allt inom humaniora. Det framgår också att Östersjö- och Östeuropatemat har fått ett gott fotfäste inom de flesta ämnesmiljöer. I stort sett alla ämnesmiljöer har fungerande forskningsverksamhet och där så inte är fallet behöver ledningen fundera över hur man vill agera. Här uppmanar Fakultetsnämnden till en intensifierad dialog mellan rektorat och nämnd.

2. Process inom ämneskollegiet vid sidan om resultat

Nämnden ser att process snarare än resultat är viktigt att fokusera på när utvärderingar läggs bredvid självvärderingar inom ramen för arbetet med SER 2015. Ambitioner, självuppfattning, "intellektuell formering" spelar stor roll för de olika ämnesmiljöernas utfall. Fakultetsnämnden vill i ljuset av SER 2015 understryka betydelsen av lokala ämnes-peers: kollegiet läser ansökningar, artiklar, utgör en viktig kritisk massa och här finns navet. Genom sina peers ser forskare varandra och varandras idéer, om denna grupp blir för liten eller utspridd så får det negativa konsekvenser på forskningen. Det är tydligt att självförtroende genomsyrar de miljöer och ämnen som faller väl ut. Det betyder att kollegial gemenskap under utstakade forskningsteman är en framgångsfaktor. Internationella publiceringar, fungerande högre seminarium och att ämnet är efterfrågat av nationella och internationella peers är andra viktiga aspekter. Här vill nämnden betona att varje ämne har ett ansvar för att se över hur man utvärderats och fundera över publiceringsstrategier, formerna för seminarieverksamheten och sin ämnesställning, i relation till det övriga vetenskapssamhället. Det finns en korrelation mellan ämnets externa efterfrågan (uppdrag, bedömningar, nämnder, granskare, biträdande handledare et cetera) och dess betyg, även om sambandet inte på något sätt ska förenklas eller ses som kausalt.

3. Idén om kompletta akademiska miljöer

Fakultetsnämnden anser att ledningen borde se över fenomenet "kompletta akademiska miljöer" (forskning, utbildning och samverkan hör ihop och bildar en enhet) som används vid vissa universitet för att utröna om ett sådant grepp skulle kunna stärka forskningsdelen i de ämnen som är undervisningstunga. En annan idé är att formera ett samarbete mellan Fakultetsnämnden och ledningen under 2017 - 2018 kring dimensioneringsfrågor. Idag talas ofta om behovet av goda rekryteringar – så görs också i SER 2015 – och då de flesta rekryteringar på högskolan är av lärare/lektorer så menar Fakultetsnämnden att här bör SER 2015 utgöra underlag för rektorsbeslut kring rekryteringar. Vi menar att kvalitetsaspekten bör uppmärksammas också här.

Internationalisering och publiceringar i renommerade tidskrifter/serier är också två frågor som måste komma högre upp på dagordningen inom flera miljöer. Även här uppmanar Fakultetsnämnden till självkritisk reflektion inom varje ämne.

Fakultetsnämnden menar avslutningsvis att det är av stor betydelse att ledningen bevakar de miljöer som idag får betyget hög eller excellent kvalitet men där förändringar kan komma att inverka negativt på ämnet.

Till ledning:

- Upprätta en prioriteringsplan angående de ämnen som knappt blev godkända i SER 2015
- Bygg kring akademins idé om peers vad gäller rekryteringar, aktiviteter och delade forskningsteman
- Utvärdera "kompleta akademiska miljöer" som möjlig term för Södertörns högskola att ta avstamp i inför nästa utvärderingscykel respektive att ta med i processen för framtagande av ny forsknings- och utbildningsstrategi som gäller från 2020.
- Samarbeta med Fakultetsnämnden kring dimensionering.
- Fakultetsnämnden rekommenderar att nästa bedömning av forskningskvalitet bör tidigast ligga i slutet på nästa strategiperiod som börjar med 2020.
- Fakultetsnämnden rekommenderas att leda arbetet med framtagandet av nästa bedömning av forskningskvalitet för att säkerställa en kollegial förankring samt att en plan för omhändertagande av resultat finns redan inför nästa SER-process.

Till ämnena:

- Ta till er av utvärderingens bedömning vad gäller kvalitet på forskning (publicering, internationalisering, efterfrågan).

Till Fakultetsnämnden:

- Oss själva vill vi uppmana att inför nästa utvärderingsomgång komma med konkreta inspel på frågeställningar, tydligt uttrycka vad Fakultetsnämnden vill veta (som en extern utvärdering kan bidra till) och hur kvalitetsansvaret kan kvalificeras.